

Paragraf 152

Ärendenummer UAN2019/720

Svar på remiss: Riktlinjer för livsmedelsupphandling

Beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ställer sig bakom utbildningsförvaltningens förslag på remissvar.

Särskilda yttranden

Agneta Willey (MP) lämnar följande yttrande:

Minst en fjärdedel av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser kommer från matproduktion. Av det är konstgödsel en stor källa och dessutom kommer fosfor inom en snar framtid vara en bristvara. Ekologiska livsmedel är mer klimatsmarta och bidrar till den biologiska mångfalden, som också är ett miljömål.

I Sveriges riksdag har det klubbats ett beslut om att maten i den offentliga sektorn ska komma från 60 % ekologiska livsmedel 2030. Då är det kommunens uppdrag att bidra till det. Dessutom har kf i Enköping just tagit beslut om indikatorer för kommunens långsiktiga hållbarhetsmål och enligt dem ska andelen ekologiskt vara 33 % 2024.

Våra grannkommuner ligger alla på minst 40 %; Västerås 49, Uppsala 45 och Håbo 40. Därför anser Miljöpartiet i Enköping att det enda rimliga svaret på remissen "Riktlinjer för livsmedelsupphandling" är **alternativ 2, öka andelen ekologiska inköp från 19 % till 33 %** för att det ska vara möjligt att uppnå den nationella livsmedelsstrategin om 60 % ekologiskt 2030.

För att göra en rättvis bedömning av kostnader, måste man också veta vad det kostar att inte göra den här satsningen, när det gäller miljö-, klimat- och hälsoeffekter.

Beskrivning av ärendet

Tekniska nämnden har beslutat att skicka samhällsbyggnadsförvaltningens förslag på Riktlinjer för livsmedelsupphandling på remiss till vård- och omsorgsnämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. De tre nämndernas arbetsutskott har tillsammans under en workshop varit med och arbetat fram riktlinjerna.

Förvaltningens bedömning

Förslag nummer 5 från bilaga 1 innebär en ytterligare utökning av det ekologiska sortimentet vilket är positivt ur miljösynpunkt. Dock innebär förslaget en kostnadsökning för förskola, grundskola och gymnasiet vilket förvaltningen i dagsläget inte kan ställa sig bakom med tanke på de ekonomiska förutsättningarna som förvaltningen står inför under de kommande åren. Utbildningsförvaltningen föreslår därför utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden att inte bifalla förslag nummer 5 från bilaga 1.

Kopia till:
Tekniska nämnden

Paragraf 136

Ärendenummer VON2019/148

Remiss - Riktlinjer för livsmedelsupphandling 2020-2024

Beslut

1. Första punkten i vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse under stycket Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning stryks: "- Bidra till regeringens strategi att öka andelen inköp av ekologiska varor till 60 %"
2. I övrigt antar vård- och omsorgsnämndens förvaltningens förslag till svar på remiss som sitt eget och överlämnar det till tekniska nämnden.

Reservationer

Lasse Skoglund (MP) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:

De nationella målen för ekologisk konsumtion och produktion till 2030 är att offentlig upphandling av livsmedel ska utgöra 60 procent och jordbruksarealen 30 procent. Förutom positiva effekter för miljö, klimat och biologisk mångfald är detta även viktigt för Sveriges motståndskraft mot förändringar i vår omvärld som exempelvis råvarubrist, handelskrig och klimatpåverkan på livsmedelsproduktionen.

I dagsläget tillhör Enköpings kommun de sämsta i klassen med att bidra till de nationella målen. I Ekomatcentrums rapport 2019 placerar sig Enköping på plats 214 med 19 procent eko i offentlig upphandling. Riksgenomsnittet är 38 procent och snittet i Region Uppsala är 55 procent.

Med tanke på kommunens karaktär som jordbruksbygd är det hög tid att ta ansvar och på allvar bidra till att de nationella målen uppfylls och i och med det stödjer en omställning till en långsiktigt hållbar livsmedelsproduktion. Målet med 33 procent i kommande upphandlingar är nödvändigt för att ha en chans att uppfylla målet.

Beskrivning av ärendet

Vård- och omsorgsförvaltningen har den 21 november 2019 inkommit med en skrivelse i ärendet. Av skrivelsen framgår att Enköpings kommun ska genomföra en upphandling av livsmedel under 2020. Upphandlingen har en viktig roll i kommunens hållbarhetslöfte. Det är därmed viktigt att uppdatera de politiska riktlinjerna inför varje livsmedelsupphandling.

Arbetsutskotten i tekniska nämnden, vård- och omsorgsnämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har tillsammans under en workshop varit med och arbetat fram förslag till nya riktlinjer för livsmedelsupphandling. På workshopen presenterades resultatet av nuvarande upphandling, strategiska dokument som påverkar kommande livsmedelsupphandling och jämförelsetal med fyra mälarestäder. Utifrån dessa underlag diskuterades nya riktlinjer inför den kommande upphandlingen.

Tekniska nämnden beslutade den 23 oktober 2019 att skicka förslaget på remiss till vård- och omsorgsnämnden och utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Remisstiden är till den 30 december 2019.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har i skrivelse daterad den 7 oktober 2019 inkommit med en skrivelse i ärendet. Av skrivelsen framgår att livsmedelsupphandlingen ska genomföras med ambitionen att uppnå 14 punkter. I skrivelsen finns även en kort sammanfattning av olika styrdokument att ta hänsyn till inför kommande livsmedelsupphandling.

Under nuvarande avtalsperiod har ambitionen om 25 % ekologiska livsmedel inte uppfyllts. Idag köper Enköpings kommun 19 % ekologiska livsmedel. Detta beror främst på ändrade inköpsbeteenden då det köps in mer svenskproducerade produkter och produkter med mindre klimatpåverkan. Vissa efterfrågade ekologiska produkter har inte kunnat erbjudas i upphandlingen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram en kostnads kalkyl för att uppnå 25 % respektive 33 % ekologiska inköp. Kostnadsökningen är baserad på prisuppgifter från kommuner i närområdet:

Alternativ 1 att öka ekologiska inköp från dagens 19 % till 25 % innebär en ökad kostnad på 360 000 kronor per år för hela måltidsverksamheten i Enköpings kommun. Ökningen kan finansieras genom förändrad meny med minskad andel animaliskt protein och ökad andel vegetabiliskt protein.

Alternativ 2 att öka ekologiska inköp från 19% till 33 % innebär en ökad kostnad på 960 000 kronor per år för hela måltidsverksamheten i Enköpings kommun, varav 280 000 kronor blir den ökade kostnader för vård- och omsorgsnämnden per år.

Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning

Vård- och omsorgsförvaltningen ställer sig positiv till att:

- Bidra till regeringens strategi att öka andelen inköp av ekologiska varor till 60 %
- Arbeta för att uppnå målen för livsmedel i den regionala utvecklingsstrategin (RUS)
- Verka för Enköpings kommuns hållbarhetslöfte "Inspirera till klimatsmarta val". Aktivitet kopplad till löftet är: "Genomföra strategi för mer hållbar måltidsproduktion".

Vård- och omsorgsförvaltningen bedriver på uppdrag av vård- och omsorgsnämnden en god och säker vård utifrån gällande lagstiftningar. Då förvaltningens budgetram kommande år kommer att kräva stora anpassningar för alla verksamheter är förvaltningens bedömning att inget utrymme finns för ökade kostnader för förändringar kring livsmedel. Enligt alternativ 2 motsvarar den ökade kostnaden på 280 000 kronor per år ett effektiviseringskrav på 0,8 årsarbetare undersköterska inom lagstyrd verksamhet.

Vård- och omsorgsförvaltningen föreslår därmed att vård- och omsorgsnämnden förordar alternativ 1, det vill säga att öka ekologiska inköp från 19% till 25%.

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden antar förvaltningens svar på remiss som sitt eget och överlämnar det till tekniska nämnden.

Arbetsutskottets beredning

Arbetsutskottet har berett ärendet den 10 december 2019 och överlämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Yrkanden

Solweig Sundblad (S) yrkar med instämmande av Mats Pettersson (SD) och Lars Olsson (C) bifall till förvaltningens förslag.

Kim Jämsä (NE) yrkar följande:

Första punkten i vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse under rubriken Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning stryks: "- Bidra till regeringens strategi att öka andelen inköp av ekologiska varor till 60 %". I övrigt yrkas bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Lasse Skoglund (MP) yrkar avslag på förvaltningens förslag till beslut och föreslår att vård- och omsorgsnämnden beslutar enligt alternativ 2 som innebär att öka ekologiska inköp från 19 procent till 33 procent.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det finns tre förslag till beslut. Dels Solweig Sundblads (S) med fleras yrkande, dels Kim Jämsäs (NE) yrkande och dels Lasse Skoglunds (MP) yrkande. Ordföranden föreslår en beslutsgång som innebär att vård- och omsorgsnämnden först får ta ställning Solweig Sundblads (S) med fleras yrkande, därefter Kim Jämsäs (NE) yrkande och sist Lasse Skoglunds (MP) yrkande. Vård- och omsorgsnämnden godkänner beslutsgången.

Ordföranden låter vård- och omsorgsnämnden ta ställning till förslagen och finner att vård- och omsorgsnämnden beslutat att bifalla Kim Jämsäs (NE) yrkande.

Kopia till:
Tekniska nämnden